

Το Αύριο, το Χτες και οι νέοι

ΣΤΗ μικρή συμποσιακή παρέα (παραμονή Χριστουγέννων) ήρθε ο λόγος και για την... Ιστορία. Ακριβέστερα, για την άγνοια της Ιστορίας. Ακόμα και της ελληνικής. Ακόμα και της πρόσφατης.

Όσοι απ' τους συνδαιτυμόνες είχαν κάποια σχέση (συγγενική, διδακτική) με τους νέους και νεότερους, συμφωνούσαν πως ουκ ολίγοι τους, ακόμα και φοιτητές και σπουδαστές, δεν γνωρίζουν (αλίμονο!) το άμεσο παρελθόν του τόπου μας και των άλλων τόπων. (Περιττό να προσθέσω πόσο βαρύτατα ένοχος είναι, γι' αυτό, η μέση Παιδεία μας). Για τους δυο Παγκόσμιους Πολέμους, την Κατοχή, την Αντίσταση, τον Εμφύλιο, τον Ψυχρό Πόλεμο, τη δικτατορία, ξέρουν λιγότερα παρά για την... Τρωική εκστρατεία ή για τον Πελοποννησιακό Πόλεμο - που, αυτά τουλάχιστον, τα διδάχτηκαν (όπως τα διδάχτηκαν) στο Γυμνάσιο και το Λύκειο...

Και όχι μόνο δεν γνωρίζουν, αλλά - το δραματικότερο - αδιαφορούν να μάθουν. Τα περασμένα, ακόμα και τα προχτεσινά, τους φαίνονται μακρινά, ξεπερασμένα, άσχετα με - και άχρηστα για τη δική τους ζωή και το δικό τους μέλλον.

Τι τους ενδιαφέρει, λοιπόν; Μόνο το Σήμερα και το Αύριο - που, πιστεύουν - δεν επηρεάζονται απ' το Χτες. Η πρόοδος καλπάζει, λένε, κι αυτά τα «παλιά», που ήταν σημαντικά πριν λίγα χρόνια, έχουν ελαχιστοποιηθεί ή/και εκμηδενισθεί από τις ι-λιγγιώδεις ανακατατάξεις και τις επιστημονικές, τεχνικές κλπ. κατακτήσεις. «Τι μας νοιάζει το νεκρό παρελθόν; Μόνο το παρόν είναι ζωντανό, και μόνο το μέλλον έχει... μέλλον»... Αλλά, και πάλι, αυτό το Παρόν και το Μέλλον τ' αντιμετωπίζουν ατομικιστικά κι ωφελμιστικά. Στόχος τους μόνος, ν' αποκτήσουν κάποιες γνώσεις και τεχνικές, που να τους εξασφαλίσουν, όσο γίνεται πιο γρήγορα, μian όσο γίνεται καλύτερη «θέση», και χρήμα όσο γίνεται πιο άφθονο. Λες και πρόκειται να ζήσουν σ' ένα ωκεάνιο ερημονήσι με πλούσια βλάστηση, απ' όπου θα πασχίζουν, αυτοί, ν' αποσπάσουν τους πιο πολύχυμους καρπούς για πάρτη τους. [...]

ΦΥΣΙΚΑ, δεν φταίνε οι νέοι γι' αυτόν τον πρωτόφαντο Αρμαγεδδώνα. «Έτσι τα βρήκαμε, - λένε-. Τι μπορούμε να κάνουμε;». Κι όμως, μπορούν.

Πρώτα να συνειδητοποιήσουν την τραγικότητα και το αδιέξοδο αυτής της αυτοκαταστροφής - και όχι να την παρακολουθούν απαθείς και αδρανείς, σαν μοιραίο «τετελεσμένο γεγονός», σαν κατακλυσμό που τίποτα δεν μπορεί να τον στερέψει.

Αλλά για να τη συνειδητοποιήσουν, σ' όλη την έκτασή της, ανάγκη πάσα να ξέρουν το επίσης στοιχειώδες: πως το μέλλον διαμορφώνεται από το παρόν, και το παρόν απ' το παρελθόν. Δηλαδή, από την (περιφρονημένη) Ιστορία. Αυτή φωτίζει τις ρίζες και τις έκταλαι συνθήκες του σημερινού και αυριανού (τρισχειρότερου) αφανισμού, αυτή δαχτυλοδείχνει τις χρόνια καλλιεργημένες νοστροπίες του τυφλού ωφελμισμού, τα παλαιόθεν καθιερωμένα συμφέροντα, την παγιωμένη θεοποίηση της κερδομανίας, τις διαχρονικές διασυνδέσεις των αρπάγων. Όταν δεν γνωρίζεις τα αρχικά αίτια και αίτιους, δεν μπορείς να τα και να τους αντιμετωπίσεις. Μένεις ανυποψίαστος, άοπλος, ανοχύρωτος στις επιδρομές τους. Οι ανίδεοι

Ιστορίας γίνονται (οι Έλληνες το ξέρουμε καλά) τα πιο πρόθυμα θύματα, τα πιο εύκολα αθύρματα των δημαγωγών, των λαοπλάνων, των απατεώνων, των κερδολόγων.

Άμα γνωρίζεις, όμως, το ποινικό μητρώο τους, άμα ξέρεις πώς τα παλαιά εγκλήματα γεννούν καινούργια φοβερότερα, τότε - και, αυτό, είναι το δεύτερο και σπουδαιότερο - τότε, μπορείς να τους αντισταθείς, να προσπαθήσεις ν' αποτρέψεις την υποτροπή τους. Με λόγο και με πράξη. Όσο «μικρός» κι αν είσαι, όσο «στενός» κι αν είναι ο χώρος σου.

Και αυτό δεν είναι ρητορικό, «ηθικοπλαστικό»... χρέος. Είναι αυτοάμυνα. Είναι το ουσιαστικό θεμέλιο του περιβόητου μέλλοντός σου. «Ο νέος, με την άρνηση θ' αρχίσει για να δικαιολογήσει την παρουσία του», έλεγε ο Γκαίτε. Όμως, εδώ, δεν πρόκειται για παρουσία, αλλά για επιβίωση: άρνηση στα κακώς κείμενα, τα ανθρωποβόρα, δηλαδή αντίσταση. «Αντιστέκομαι, άρα υπάρχω». Και δεν υπάρχω, δεν θα υπάρξει κανένας, αν δεν υπάρξουμε ομόθυμα όλοι - προπάντων, οι νέοι -αντιστεκόμενοι...

Του Μάριου Πλωρίτη, «ΤΟ ΒΗΜΑ», 4 Ιανουαρίου 2004

Ερωτήσεις

A. Να γραφεί η περίληψη του κειμένου με 100-120 λέξεις. Μονάδες 25

B1. Να αναπτύξετε με 80-100 λέξεις το νόημα της παρακάτω περιόδου: «Ο νέος με την άρνηση θ' αρχίσει για να δικαιολογήσει την παρουσία του». Μονάδες 10

B2. Π1: Όσοι αγνοούν τα αίτια και τους αίτιους των χτεσινών εγκλημάτων γίνονται τα πιο πρόθυμα θύματα των σημερινών και αυριανών εγκληματιών.

Π2:

Άρα: Οι νέοι γίνονται τα πιο πρόθυμα θύματα των σημερινών και αυριανών εγκληματιών.

Να συμπληρώσετε τη δεύτερη προκειμένη, ώστε να ολοκληρωθεί ο συλλογισμός.

Ακολουθως, να τον αξιολογήσετε ως προς την εγκυρότητα, την αλήθεια και την ορθότητά του.

Να αναγνωρίσετε το είδος του συλλογισμού με βάση το είδος των προκειμένων προτάσεων καθώς και τη συλλογιστική πορεία που ακολουθείται. Μονάδες 8

B3. «Φυσικά ... Κι, όμως, μπορούν»: Ποια είναι η λειτουργικότητα της συγκεκριμένης παραγράφου όσον αφορά τη δομή του κειμένου; Μονάδες 4

B4. Να γράψετε ένα αντόνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: πρόοδος, ατομικιστικά, γνωρίζεις, ανυποψίαστος, θύματα. Μονάδες 5

B5. Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: συνδαιτυμόνες, ιλιγγιώδεις, αποσπάσουν, πρωτόφαντο, ωφελιμισμού. Μονάδες 5

B. α) πως το μέλλον διαμορφώνεται από το παρόν, και το παρόν απ' το παρελθόν-β) Πρώτα να συνειδητοποιήσουν την τραγικότητα και το αδιέξοδο αυτής της αυτοκαταστροφής: Να αλλάξουν σύνταξη οι φράσεις. Να σχολιάσετε τις αλλαγές που παρατηρείτε. (έμφαση, ύφος) Μονάδες 3

Γ. Ο Μάριος Πλωρίτης υποστηρίζει πως «το μέλλον διαμορφώνεται από το παρόν και το παρόν από το παρελθόν. Δηλαδή από την Ιστορία». Ωστόσο, οι σημερινοί νέοι αδιαφορούν για το παρελθόν και κατά συνέπεια το αγνοούν. Αφού καταγράψετε τα αίτια αυτής της αδιαφορίας, να αναφέρετε τους κινδύνους που εγκυμονεί η άγνοια της Ιστορίας. Υποθέστε ότι εκθέτετε τις απόψεις σας στην τάξη ύστερα από προτροπή του καθηγητή σας στο οικείο μάθημα (500-600 λέξεις). Μονάδες 40